วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Research Article DOI: 10.14456/jdl.2025.55

เจตคติ การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงและการจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

Attitude, Perception of Risk Behavior and Behavior Management Cyberbullying among Undergraduate Students Uttaradit Rajabhat University

บุญมั่น ธนาศุภวัฒน์[1]*, วิทยา สุขสา[2] & สุทธาภา มาประกอบ[3]

Boonmun Thanasupawat[1]*, Withaya Sooksa[2] & Sutapa Maprakhob[3]

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author: *

1. รศ.บุญมั่น ธนาศุภวัฒน์*
Assoc.Boonmun Thanasupawat *
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University, Thailand.
Email:boonmun99@hotmail.com

2. วิทยา สุขสา
Withaya Sooksa
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
Faculty of Humanities and Social Sciences, Uttaradit Rajabhat University, Thailand.
Email: Withaya.Soo@live.uru.ac.th

3. สุทธาภา มาประกอบ
Sutapa Maprakhob
อาจารย์ สังกัดโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
Uttaradit Rajabhat University Demonstration School, Uttaradit Rajabhat University, Thailand.
Email: apatus.ice11@gmail.com

คำสำคัญ
เจตคติ; การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยง; การจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง

Keywords: Attitude; Risk Behavior perception; Behavior Management Cyberbullying

Article history:
Received: 15/11/2024
Revised: 09/12/2024
Accepted: 23/12/2024
Available online: 08/01/2025

ABSTRACT

The purpose of this research was to study 1) Behavior in using online media 2) Attitude and perception of risky behaviors that affect being bullied 3) Dealing with online bullying behavior 4) Factors influencing the management of online bullying behavior and 5) To study the guidelines and measures to solve and prevent online bullying behaviors of undergraduate students at Uttaradit Rajabhat University. The sample group used in the study was undergraduate students in their first to fourth years at Uttaradit Rajabhat University in the first semester of the academic year 2024, totaling 360 people, using a purposive sampling method calculated from Taro Yamane's formula. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed using a ready-made computer program. The statistical methods used were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression. The results of the study found that the majority of the sample were female, accounting for 38.60 percent, first year students accounting for 30.00 percent, had used online media in the past 6 months accounting for 100 percent, spent more than 4 hours per day using online media accounting for 63.10 percent, and used Facebook the most, accounting for 39.20 percent. They knew about cyberbullying, accounting for 98.60 percent, and had been bullied online, accounting for 54.40 percent, with 38.03 percent being bullied via Facebook. The most common form of bullying was trolling, accounting for 21.74 percent. Overall, their attitude toward bullying behavior was at a high level ($\overline{X}$ = 4.03, S.D. = 0.28). Overall, their perception of risky behavior was at a high level

How to Cite:

Thanasupawat, B., Sooksa, W., & Maprakhob, S. (2024).Attitude, Perception of Risk Behavior and Behavior Management Cyberbullying among Undergraduate Students Uttaradit Rajabhat University. *Journal Dhamma for Life, 31*(1), 18-37.

($\overline{X}$ = 3.78, S.D. = 0.60). Overall, their management of cyberbullying behavior was at a high level ($\overline{X}$ = 3.78, S.D. = 0.37) and the factors of risk behavior perception (X_2) and attitude towards bullying behavior (X_1) have a statistically significant influence on the management of online bullying behavior at the 0.01 level with a multiple correlation coefficient of prediction equal to 36.90 percent (R^2= 0.369), which can be written as a regression analysis equation as follows: $\hat{Y}$ = 2.085 + 0.031 (X_2) + 0.066 (X_1)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ 2) เจตคติและการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงที่ส่งผลต่อการถูกกลั่นแกล้ง 3) การจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ 4) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ และ 5) แนวทางในการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 - 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 360 คนใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยคำนวณจากสูตรของ เทโร ยามาเน่ (Taro Yamane) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิธีการทางสถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าการถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 38.60 ระดับชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 30.00 มีพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมาคิดเป็นร้อยละ 100 ระยะเวลาในการใช้สื่อออนไลน์มากกว่า 4 ชั่วโมงต่อวันคิดเป็นร้อยละ 63.10 สื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้มากที่สุดคือเฟซบุ๊คคิดเป็นร้อยละ 39.20 รู้จักการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์คิดเป็นร้อยละ 98.60 เคยถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์คิดเป็นร้อยละ 54.40 โดยถูกกลั่นแกล้งผ่านสื่อเฟซบุ๊คคิดเป็นร้อยละ 38.03 รูปแบบที่เคยถูกกลั่นแกล้งมากที่สุดคือการแกล้งแหย่หรือการล้อเลียน (Trolling) คิดเป็นร้อยละ 21.74 สำหรับเจตคติต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.03, S.D. = 0.28) การรับรู้พฤติกรรมความเสี่ยงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.78 S.D. = 0.60) การจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 3.78, S.D. = 0.37) ปัจจัยด้านการรับรู้พฤติกรรมความเสี่ยงและเจตคติต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งมีอิทธิพลต่อการจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณการทำนายได้ร้อยละ 36.90 (R^2= 0.369) ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 2.085 + 0.031 (X_2) + 0.066 (X_1)$$

บทนำ

ในปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของมนุษย์ในหลายด้านและยิ่งอินเทอร์เน็ตมีการขยายแพลตฟอร์มคู่ขนานสำหรับการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูลและสินค้า แม้ว่าในทางมิติดิจิทัลอาจทำให้ชีวิตเราดีขึ้นในหลายระดับ แต่ก็ทำให้เราเสี่ยงต่อภัยคุกคามใหม่ๆ เช่นเดียวกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในการใช้ชีวิตและการใช้ อินเทอร์เน็ตของเรา ได้กระตุ้นให้เกิดอาชญากรรมทางไซเบอร์เพิ่มมากขึ้น อาทิเช่น ด้านการ ติดต่อสื่อสาร ด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ด้านการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยอินเทอร์เน็ตกลายเป็นช่องทางพื้นฐานในการสื่อสารในสังคม แม้ว่าจะไม่สามารถจับต้องได้เหมือนการโจมตีทางกายภาพ แต่การโจมตีทางออนไลน์หรือทางไซเบอร์ก็สามารถสร้างผลกระทบและทำลายล้างได้ อันที่จริงเกือบทุกด้านของชีวิตเราทุกวันนี้ขึ้นอยู่กับคอมพิวเตอร์ (บุษราคัม ชัชวาลชาญชนกิจ, 2566: 1) สังคมออนไลน์หรือการใช้อินเทอร์เน็ตนั้นเปรียบเสมือนดาบสองคมโดยอาจกล่าวได้ว่าการใช้อินเทอร์เน็ตนั้นสามารถเกิดได้ทั้งผลดีและผลเสียต่อผู้ใช้งาน นอกจากความสะดวกรวดเร็วและสะดวกสบายในการติดต่อสื่อสารยังสามารถนำพาปัญหาความรุนแรงหรือความเสียหายมาให้แก่ผู้ใช้ได้มากกว่าที่เคยเจอในโลกแห่งความเป็นจริง ทุกคนนั้นมีสิทธิ์ที่จะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมต่าง ๆ ในโลกออนไลน์ได้ตลอดเวลา (Shinal, 2017)

พฤติกรรมการกลั่นแกล้งของกลุ่มบุคคลในสังคมนั้นมีมานานแล้ว แต่เป็นลักษณะการกลั่นแกล้งทางกายภาพ คือเป็นการกลั่นแกล้งที่มีการเผชิญหน้าแบบตัวต่อตัว (Face to Face Bullying) เช่น การชกต่อย การล้อเลียน ด่าทอ หรือการพูดนินทาให้ผู้ถูกกลั่นแกล้งเกิดความเสียหายอันก่อให้เกิดความเข้าใจผิดจากคนอื่นในสังคม แต่ในปัจจุบันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปเป็นการกลั่นแกล้ง โดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือหรือเป็นสื่อกลางที่เรียกว่า “การกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์หรือบนโลกออนไลน์ (Cyber Bullying)” (จิราภา พึ่งบางกรวย, 2563: 23) การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์หรือบนโลกออนไลน์เป็นการกลั่นแกล้งรังแกหรือคุกคามโดยเจตนาผ่านสื่อดิจิทัลหรือสื่อออนไลน์ เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ และแท็บเล็ต ผู้ที่กลั่นแกล้งจะส่งข้อความหรือรูปภาพผ่าน SMS, กล่องข้อความ และแอปพลิเคชั่น หรือส่งผ่านออนไลน์ในโซเชียลมีเดีย กระดานสนทนา หรือเกมออนไลน์ที่ผู้ใช้สามารถเปิดดู มีส่วนร่วมหรือแบ่งปันเนื้อหาได้ การกลั่นแกล้งลักษณะนี้มักกระทำซ้ำ ๆ ไปยังเหยื่อหรือผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง โดยผู้รังแกจะเปิดเผยหรือปิดบังตัวตนก็ได้ วิธีการคือ ส่ง โพสต์ หรือแชร์ข้อมูลด้านลบ เป็นเท็จ หยาบคาย และทำร้ายจิตใจผู้อื่น บางกรณีการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์อาจรวมถึงการแชร์ข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่นโดยมีเจตนาเพื่อที่จะทำให้เจ้าตัวอับอายหรือทาลายชื่อเสียง บางครั้งการกลั่นแกล้งไปถึงระดับที่ผิดกฎหมายหรือเป็นอาชญากรรมได้ ประการสำคัญคือการปฏิบัติ ต่อผู้อื่นโดยไม่เจตนาหรือไม่สุภาพเพียงครั้งเดียว ไม่อาจถือว่าเป็นการกลั่นแกล้งได้ คุณลักษณะประการสำคัญของการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ก็คือเป็นการกระทำที่จงใจและกระทำต่อผู้ถูกกระทำซ้ำ ๆ หลายครั้ง (สรานนท์ อินทนนท์, 2563: 4)

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์มีในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ 1) การทะเลาะกันผ่านทางข้อความโดยใช้ภาษาที่รุนแรงหรือหยาบคาย 2) การเผยแพร่ข้อมูลเท็จอันทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย อับอาย

หรือกลายเป็นตัวตลก 3) การลบ การบล็อก โดยสร้างความเกลียดชังและอคติผ่านข้อความ หรือกิจกรรมกลุ่มออนไลน์ 4) การนำข้อมูลส่วนตัวหรือความลับของผู้อื่นไปเผยแพร่ 5) การแอบอ้างชื่อหรือ ตัวตนของผู้อื่น 6) การสร้างบัญชีใช้งานปลอมเพื่อรังแกผู้อื่น 7) การขโมยอัตลักษณ์ทางออนไลน์ของผู้อื่นแล้วนำมาใช้งานเพื่อหลอกลวงหรือทำลายชื่อเสียง 8) การก่อกวน คุกคาม ข่มขู่ ผู้อื่นซ้ำ ๆ หลายครั้ง ดังนั้นการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์มีผลทำให้ผู้ถูกกลั่นแกล้งไม่มีสมาธิในการเรียน รู้สึกโกรธ แยกตัวจากสังคม ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญด้วยเนื้อหาข้อมูลที่กระทบต่อจิตใจ อาจส่งผลอันตรายต่อชีวิต และจากการศึกษาในต่างประเทศพบว่าเยาวชนที่เป็นเหยื่อจากการถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์มีความวิตกกังวล และมีภาวะซึมเศร้า มีความเสี่ยงต่อความคิดทำร้ายตนเอง พยายามทำร้ายตนเองและฆ่าตัวตายสำเร็จ นอกจากนี้ยังมีผลกระทบต่อผู้ที่กลั่นแกล้งโดยผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่นอาจจะรู้สึกผิดหรืออาจจะเสพติดความรุนแรงจนกลายเป็น อาชญากรในอนาคต (รัตติกร เมืองนางและคณะ, 2565)

การป้องกันการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ที่ดีที่สุดคือตัวของเยาวชนโดยเยาวชนต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับมารยาทของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Twitter, Line, YouTube, E-mail และสื่อออนไลน์อื่น ๆ เพื่อป้องกันปัญหาและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นการป้องกันการกลั่นแกล้งสามารถทำได้หลายรูปแบบ ได้แก่ การสร้างความตระหนักรู้ การคิดก่อนโพสต์ การให้ความสำคัญกับภาษาที่ใช้ ข้อมูลส่วนตัวควรเป็นเรื่องส่วนตัว การจำกัดเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ สำหรับแนวทางในการรับมือกับปัญหาเมื่อถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์มีหลายแนวทาง ได้แก่ การเผชิญหน้า การจัดการทางด้านเทคนิค การหลีกเลี่ยง การเบี่ยงเบนความสนใจ การแสวงหาแรงสนับสนุนทางสังคม เป็นต้น (สุวิพร ไฉไลสถาพร และคณะ, 2560: 229)

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์เป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งในเขตภาคเหนือตอนล่างซึ่งมีหน้าที่ผลิตบัณฑิตหลากหลายสาขาวิชาในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ในสถานการณ์ปัจจุบันมีการปรับการเรียนการสอนโดยใช้ระบบออนไลน์มากขึ้นทำให้นักศึกษาใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพิ่มขึ้นซึ่งนักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีเป็นกลุ่มเยาวชนที่ถือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงในการใช้สื่อและเข้าถึงสื่อออนไลน์ที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์ได้เนื่องจากการขาดความรู้และทักษะด้านการรู้เท่าทันสื่อ และอาจส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งกันบนโลกออนไลน์เพราะขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ซึ่งนักศึกษดังกล่าวเป็นบุคคลที่ต้องให้ความช่วยเหลือ แนะนำในด้านต่าง ๆ แก่บุคคลรอบข้าง หากมีมุมมองหรือมีการรับรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ที่ไม่ถูกต้อง ไม่รู้จักการป้องกันและการจัดการเมื่อถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ อาจเกิดผลกระทบที่ทำให้เกิดปัญหาทางสุขภาพกายและสุขภาพจิตจนส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันและภาพลักษณ์ของนักศึกษาในเชิงลบได้

คณะผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญของประเด็นดังกล่าวจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤตกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เจตคติ การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงและการจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษาเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปช่วยในการส่งเสริมให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยได้ตระหนักถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์และเป็นประโยชน์ต่อคณาจารย์ บุคคลากร องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุมดูแล ป้องกันให้ความช่วยเหลือหรือเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของเยาวชนที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์

การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์หรือบนโลกออนไลน์ (Cyberbullying)เป็นการกลั่นแกล้งรังแกหรือคุกคามโดยเจตนาผ่านสื่อดิจิทัลหรือสื่อออนไลน์ เช่น โทรศัพท์มือถือคอมพิวเตอร์ และแท็บเล็ต ผู้ที่กลั่นแกล้งจะส่งข้อความหรือรูปภาพผ่าน SMS, กล่องข้อความ และแอปพลิเคชั่น หรือส่งผ่านออนไลน์ในโซเชียลมีเดีย กระดานสนทนา หรือเกมออนไลน์ที่ผู้ใช้สามารถเปิดดู มีส่วนร่วมหรือแบ่งปันเนื้อหาได้ การกลั่นแกล้งลักษณะนี้มักกระทำซ้ำ ๆ ไปยังเหยื่อหรือผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง โดยผู้รังแกจะเปิดเผยหรือปิดบังตัวตนก็ได้ วิธีการคือ ส่ง โพสต์หรือแชร์ข้อมูลด้านลบ เป็นเท็จ หยาบคายและทำร้ายจิตใจผู้อื่น (สรานนท์ อินทนนท์, 2563: 4) การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์จะประกอบด้วย 3 ฝ่ายคือผู้กลั่นแกล้ง ผู้ถูกกลั่นแกล้งและเป็นทั้งผู้กลั่นแกล้งและถูกกลั่นแกล้ง จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์มีหลายรูปแบบ ได้แก่ 1) การแกล้งแหย่หรือล้อเสียน 2) การใส่ความหรือใส่ร้ายป้ายสี 3) การกีดกันผู้อื่นออกจากกลุ่ม 4) การเผยแพร่รูปภาพหรือข้อมูลส่วนตัว 5) การแอบอ้างชื่อหรือตัวตนของผู้อื่น 6) การสร้างบัญชีใช้งานปลอมเพื่อรังแกผู้อื่น7) การก่อกวนหรือคุกคาม 8) การโจมตี ด่าทอ 9) การถ่ายคลิปวิดีโอและนำไปเผยแพร่ 10) การส่งสิ่งที่มีความล่อแหลมทางเพศมาให้ 11) การถูกทำให้กลัว 12) การขับออกจากลุ่มหรือคว่ำบาตร 13) การหมิ่นประมาทผู้อื่น 14) การปล่อยข่าวลือ 15) การเฝ้าติดตามทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น (ปริญดา จีระสมบัติ, 2562: 19 ; สรานนท์ อินทนนท์, 2563: 7 ; จิราภา พึ่งบางกรวย, 2563: 29)

สำหรับการป้องกันการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ที่ดีที่สุดคือตัวของเยาวชน โดยเยาวชนต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับมารยาทของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Twitter, Line, Youtube, E-mail และสื่อออนไลน์อื่น ๆ เพื่อป้องกันปัญหาและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น การป้องกันการกลั่นแกล้งสามารถทำได้หลายรูปแบบ ได้แก่ 1) การสร้างความตระหนักรู้ 2) คิดก่อนโพสต์ 3) ให้ความสำคัญกับภาษาที่ใช้ 4) ข้อมูลส่วนตัวควรเป็นเรื่องส่วนตัว 5) การจำกัดเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์10 เยาวชนไทยมีวิธีการเผชิญปัญหาเมื่อถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์แบ่งออกเป็น 2 แบบ ได้แก่ 1) การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหา และ 2) การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการอารมณ์ และมีแนวทางในการรับมือกับปัญหาเมื่อถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์แบ่งเป็น 5 แนวทางหลัก ได้แก่ 1) การเผชิญหน้า 2) การจัดการทางด้านเทคนิค 3) การหลีกเลี่ยง 4) การเบี่ยงเบนความสนใจ 5) การแสวงหาแรงสนับสนุนทางสังคม (สุวิพร ไฉไลสถาพร และคณะ, 2560: 223-224) นอกจากนี้ รัตติกร เมืองนางและคณะ (2565: 205) ได้กล่าวว่าแนวทางในการจัดการต่อการกล่นแกล้งบนโลกออนไลน์ที่ผู้ถูกกลั่นแกล้งนำไปใช้มี 4 แนวทางได้แก่ การจัดการกับตนเอง การจัดการกับเทคโนโลยีการจัดการกับผู้กลั่นแกล้งและการจัดการโดยการปรึกษาขอความช่วยเหลือ

แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ

เจตคติหรือทัศนคติ (Attitude) เป็นความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคล หรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้น เป็นการแสดงความรู้สึกและประสบการณ์ของตัวบุคคลที่ประเมินต่อสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม บุคคล หรือสิ่งของต่าง ๆ ในทิศทางใดทางหนึ่งในเชิงบวกหรือเชิงลบ เช่น ความพึงพอใจ ความชอบหรือความไม่พึงพอใจ ความไม่ชอบ

อนันต์ วิวัฒนเดชา (2560 : 20) กล่าวว่า เจตคติมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ด้านความรู้ เป็นความชื่อถือของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อมีความรู้ว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี ก็จะมีเจตคติที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งนั้น องค์ประกอบที่สองคือด้านความรู้สึก เป็นปฏิกิริยาการตอบสนองทางด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ที่มีต่อวัตถุหรือบุคคลหรือสิ่งใดก็จะทำให้มีเจตคติที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งนั้น ๆ และองค์ประกอบที่สามคือด้านพฤติกรรมหรือการกระทำคือบุคคลจะประพฤติหรือปฏิบัติอย่างไรต่อกบุคคลหรือสิ่งใด องค์ประกอบแต่ละด้านมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

เจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ คือ ความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึกอารมณ์และการแสดงพฤติกรรมที่มีต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ซึ่งเกิดจากการได้รับประสบการณ์ หรือการได้รับข้อมูลจนเกิดเป็นความเข้าใจในการกลั่นแกล้งงบนโลกออนไลน์ในเชิงลบและเชิงบวกต่อสิ่งของ บุคคลและสถานการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละบุคคล จากผลการศึกษางานวิจัยพบว่าเจตคติที่ดีหรือถูกต้องต่อการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ มีหลายประเด็น เช่น เป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี ไม่ควรกระทำ เป็นสิ่งที่อาจก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่รุนแรง เป็นเรื่องที่ละเมิดสิทธิผู้อื่น ผู้กระทำสมควรได้รับการลงโทษ เป็นเรื่องผิดกฎหมาย ส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้ที่ถูกกระทำ ทำให้ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ๆ และบุคคลใกล้ชิด เป็นต้น (ชินดนัย ศิริสมฤทัย, 2561: 46 ; อนุพงศ์ สุขเกษม, 2563: 306) ดังนั้นหากบุคคลมีเจตคติที่ดีหรือถูกต้องต่อการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ก็จะมีความคิด ความเชื่อและความรู้สึกว่าการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์เป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่ควรกระทำและอาจไม่แสดงพฤติกรรมนั้น

แนวคิดเกี่ยวการรับรู้

อาซาเอล (Assael. 1998: 218) กล่าวว่าการรับรู้(Perception)หมายถึงกระบวนการของบุคคลในการเลือก (Select) ประมวล (Organize) และแปลความหมาย (Interpret) สิ่งเร้าที่มากระทบจนเกิดเป็นภาพรวมของสิ่งนั้น ๆ ทั้งนี้การรับรู้ของแต่ละคนจึงแตกต่างกันเนื่องจากการเลือกรับรู้ขึ้นอยู่กับความต้องการและค่านิยม รวมถึงความคาดหวังของบุคคลเป็นสำคัญ

อสงไขย ทยานศิลป์ (2560: 47) กล่าวว่าการรับรู้เป็นกระบวนการทางจิตวิทยาพื้นฐานของปัจเจกชนที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ความคิด และประสบการณ์ทางความคิดผ่าน กระบวนการคัดเลือก การจัดระเบียบและการตีความ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากการสัมผัส (Sensation) ด้วยอวัยวะรับสัมผัสของร่างกายกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นสิ่งเร้าออกมาในรูปของความรู้สึกและส่งความรู้สึกผ่านไปยังสมองเพื่อตีความหมาย โดยอาศัยปัจจัยภายในของบุคคนแต่ละคน เช่น ความเชื่อ ประสบการณ์ ความต้องการ อารมณ์ และความคาดหวัง รวมถึง อิทธิพลของสิ่งที่มากระตุ้นซึ่งมีผลต่อการรับรู้ และส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลอันจะนำไปสู่การตอบสนองต่อไป

นลินรัตน์ อ่ำช้าง (2564: 10-11) กล่าวว่า การรับรู้หมายถึงการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นในจิตใจของแต่ละบุคคล โดยผ่านกระบวนการตีความหรือแปลความหมายของข้อมูลสิ่งเร้าจากด้วยอวัยวะรับสัมผัสแล้วจึงแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจจากการตีความนั้นอันจะนำไปสู่การตอบสนองต่อไป การรับรู้ ของบุคคลเป็นผลมาจากสภาพร่างกายหรือความสามารถทางกายภาพของบุคคล การเรียนรู้ทางสังคมและวัฒนธรรมและลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคล ดังนั้นการรับรู้ของบุคคลจะแตกต่างกันไปตามลักษณะภูมิหลังของแต่ละบุคคล

การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงที่ส่งผลต่อการกลั่นแกล้งกบนโลกออนไลน์ของแต่ละบุคคลจึงแตกต่างกันไป จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยพบว่าพฤติกรรมเสี่ยงที่ส่งผลต่อการถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่บุคคลนั้น มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงพื้นฐาน เช่น การแชทกับคนแปลกหน้า การมีเพื่อนหรือการพูดคุยกับคนแปลกหน้าที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน มีการนัดเจอเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน การให้ผู้อื่นใช้โทรศัพท์มือถือในขณะที่ยัง Log In ในสื่อสังคมออนไลน์ การลืม Log out เมื่อใช้สื่อสังคมออนไลน์ด้วยเครื่องสาธารณะ การไม่ตั้งค่าความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน การปล่อยให้ผู้อื่นรู้รหัสเข้าใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของตน เป็นต้น (ปองกมล สุรัตน์ และคณะ, 2561: 67; จิราภา พึ่งบางกรวย, 2563: 29; วีรวิชญ์ เลิศรัตน์ธำรงกุล, 2564: 283) และบุคคลที่มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงนี้เองจะทำให้เกิดเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้ผู้ที่มีความต้องการจะกลั่นแกล้งรวมถึงพฤติกรรมการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์บางอย่างที่ผู้ถูกกลั่นแกล้งไม่คิดว่าคือพฤติกรรมเสี่ย งเช่น การมีเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน เป็นต้น โดยผู้ถูกกลั่นแกล้งมองว่าคือมิตรภาพบนโลกออนไลน์มากกว่าความเสี่ยงก็ทำให้เกิดการถูกกลั่นแกล้งอีกด้วย ซึ่งการที่บุคคลมีเพื่อนที่ไม่รู้จักกันมาก่อนเป็นจำนวนมากทำให้มีโอกาสในการถูกกลั่นแกล้งได้มากขึ้นเช่นกัน (อมรทิพย์ อมราภิบาล, 2559: 68)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

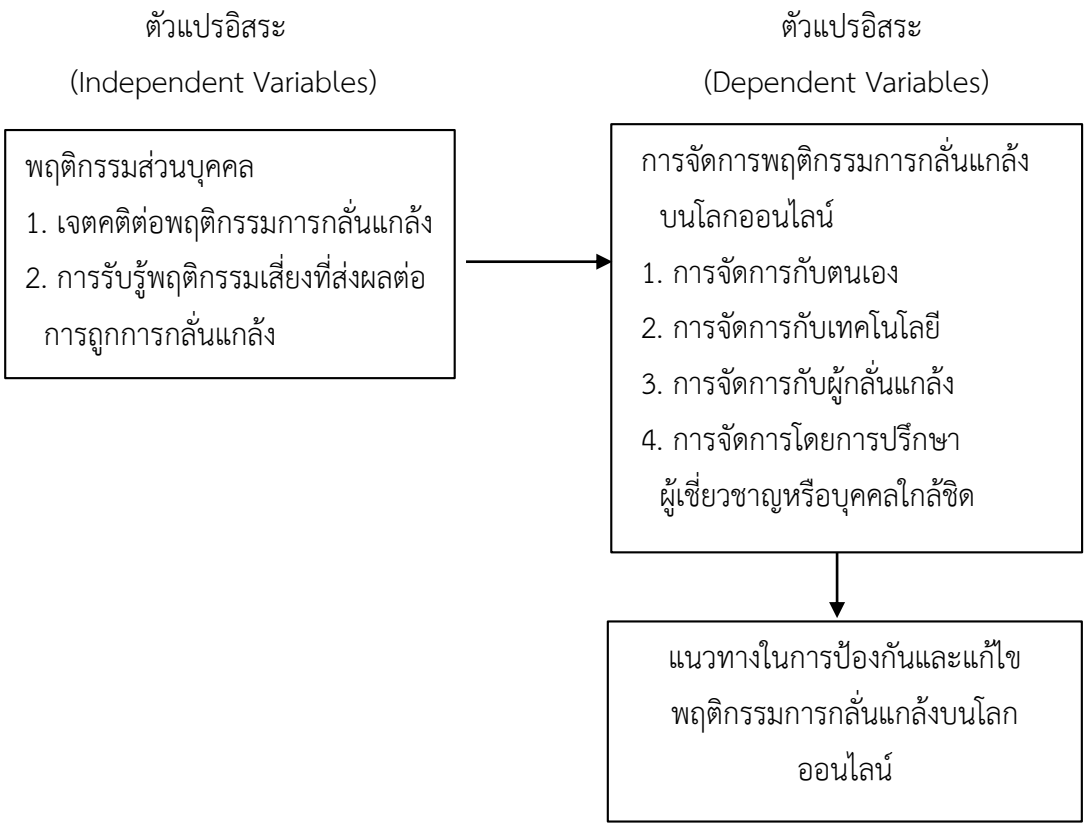

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาระดับเจตคติต่อการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
3. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงที่ส่งผลต่อการถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
4. เพื่อศึกษาการจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
5. เพื่อศึกษาปัจจัยเจตคติและการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการจัดการกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
6. เพื่อศึกษาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุตรดิตถ์ (ไม่นับรวมนักศึกษาสังกัดวิทยาลัยน่าน) ชั้นปีที่ 1 – 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 5,099 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 20 มิถุนายน 2567)

กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนของประชากร ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยคำนวณจากสูตรของเทโร ยามาเน่ (Taro Yamane 1973: 1088) ที่ระดับความน่าเชื่อถือร้อยละ95 ความคลาดเคลื่อนที่ร้อยละ ±5 จำนวน 360 คน แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาวิจัยประกอบด้วย 1) พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ 2) การรับรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ 3) พฤติกรรมเสี่ยงที่ทำให้ถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ 4) การจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ 5) แนวทางป้องกันและแก้ไข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ เป็นแบบตรวจสอบรายการให้เลือกตอบประกอบด้วยข้อคำถาม 8 ข้อ

ตอนที่ 2 เจตคติต่อการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ ประกอบด้วยข้อคำถาม 15 ข้อ โดยใช้การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงที่ส่งผลต่อการถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ ประกอบด้วยข้อคำถาม 7 ข้อ โดยใช้การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 4 การจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการตนเอง 6 ข้อ ด้านการจัดการกับเทคโนโลยี 5 ข้อ ด้านการจัดการกับผู้กลั่นแกล้ง 5 ข้อและด้านการจัดการโดยการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลใกล้ชิด 3 ข้อ รวมทั้งสิ้น 19 ข้อ

ข้อคำถามตอนที่ 1- 4 ใช้การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 5 แนวทางในการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์

คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index: IOC) โดยได้ค่าระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำคำถามทุกข้อไปใช้ได้ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุตรดิตถ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1990) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.81 จากนั้นนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง 360 คน ได้รับแบบสอบถามคืน ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนทุกฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิธีการทางสถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าการถดถอยพหุคูณ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 136-141)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง เจตคติ การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงและการจัดการพฤติกรรมการ กลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ คณะผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 38.60 เป็นนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 30.00 ในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมากลุ่มตัวอย่างใช้สื่อสังคมออนไลน์คิดเป็นร้อยละ 100 ระยะเวลาในการใช้สื่อออนไลน์มากกว่า 4 ชั่วโมงต่อวันคิดเป็นร้อยละ 63.10 สื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้มากที่สุดคือเฟซบุ๊คคิดเป็นร้อยละ 39.20 นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างรู้จักการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์คิดเป็นร้อยละ 98.60 เคยถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์คิดเป็นร้อยละ 54.40 โดยถูกกระทำผ่านสื่อเฟซบุ๊คคิดเป็นร้อยละ 38.03 ส่วนรูปแบบที่เคยถูกกั่นแกล้งบนโลกออนไลน์มากที่สุด คือการแกล้งแหย่หรือการล้อเลียน (Trolling) คิดเป็นร้อยละ 21.74

2. ผลการวิเคราะห์เจตคติต่อการกลั่นแกล้งบนโลกออไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์เจตคติต่อการกลั่นแกล้งบนโลกออไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง

(N = 360)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์เป็นเรื่องที่สำคัญต่อตัวท่าน	4.02	0.84	มาก
2. การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์เป็นเรื่องที่ส่งผลเสียต่อบุคคลอื่นในสังคม	4.53	0.58	มากที่สุด
3. การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์เป็นเรื่องที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล	4.54	0.61	มากที่สุด

ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
4. การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์เป็นเรื่องที่กระทำได้ง่ายและสะดวก	4.16	0.77	มาก
5. การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์เป็นเรื่องที่ไม่ดีไม่ควรกระทำ	4.59	0.60	มากที่สุด
6. การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์เป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในสังคมออนไลน์	3.74	0.38	มาก
7. เพื่อนหรือบุคคลรอบตัวท่านมีการกระทำที่เข้าข่ายพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์	2.60	0.37	ปานกลาง
8. บุคคลที่มีพฤติกรรมเข้าข่ายการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ควรได้รับการลงโทษ	4.29	0.76	มาก
9. การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์เป็นเรื่องที่ทุกคนไม่มีสิทธิ์ที่จะกระทำได้เพราะเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย	4.49	0.60	มาก
10. การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์เป็นภัยคุกคามทางสังคม	4.39	0.62	มาก
11. การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์เป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นบนโลกออนไลน์	2.26	0.82	ปานกลาง
12. การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ส่งผลกระทบทางด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้อื่น	4.27	0.81	มาก
13. การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ส่งผลกระทบทางด้านจิตใจของผู้ที่ถูกกระทำ	4.36	0.81	มาก
14. การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์สามารถทำผ่านสื่อสังคมออนไลน์ทุกประเภท	3.96	0.87	มาก
15. การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ทำให้ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ๆ หรือบุคคลใกล้ชิด	4.35	0.80	มาก
รวม	4.03	0.28	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าระดับเจตคติต่อการกลั่นแกล้งของกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.03 S.D. = 0.28) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่

ข้อ 5 การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์เป็นเรื่องที่ไม่ดีไม่ควรกระทำ ($\overline{x}$ = 4.59, S.D. = 0.60) ข้อ 3. การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์เป็นเรื่องที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ($\overline{x}$= 4.54 S.D. = 0.61) และข้อ 2. การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์เป็นเรื่องที่ส่งผลเสียต่อ บุคคลอื่นในสังคม ($\overline{x}$ = 4.53, S.D. = 0.58) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงที่ส่งผลต่อการถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงที่ส่งผลต่อการถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง

(N = 360)

การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยง	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. การแชทกับบุคคลแปลกหน้า	3.51	0.89	มาก
2. การนัดพบกับบุคคลแปลกหน้าในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่รู้จักมาก่อน	3.53	0.98	มาก
3. การให้ผู้อื่นใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือโทรศัพท์มือถือในขณะที่ยังเชื่อมต่อ (Login) กับสื่อสังคมออนไลน์	3.89	0.88	มาก
4. การเปิดรับเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่รู้จักมาก่อน	3.50	0.76	มาก
5. การไม่ตั้งค่าความเป็นส่วนตัวในการใช้งานกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือโทรศัพท์มือถือ	3.91	0.86	มาก
6. การปล่อยให้ผู้อื่นรู้รหัสเข้าใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของตน	4.06	0.95	มาก
7. การไม่ออกจากระบบเมื่อเลิกใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือโทรศัพท์มือถือของผู้อื่นหรือของสาธารณะ	4.09	0.89	มาก
รวม	3.73	0.60	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงที่มีผลต่อการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.78 , S.D. = 0.60) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากเป็นอันดับแรก ได้แก่ ข้อ 7 การไม่ออกจากระบบเมื่อเลิกใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หรือโทรศัพท์มือถือของผู้อื่นหรือของสาธารณะ ($\overline{X}$ = 4.09, S.D. = 0.89) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 6 การปล่อยให้ผู้อื่นรู้รหัสเข้าใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของตน ($\overline{X}$ = 4.06, S.D. = 0.95) และข้อ 5 การไม่ตั้งค่าความเป็นส่วนตัวในการใช้งานกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือโทรศัพท์มือถือ ($\overline{X}$= 3.91, S.D. = 0.86) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์การจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์การจัดการพฤติกรรมกรกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง

(N = 360)

การจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การจัดการตนเอง	3.62	0.45	มาก
2. การจัดการกับเทคโนโลยี	3.76	0.56	มาก
3. การจัดการกับผู้กลั่นแกล้ง	3.57	0.55	มาก
4. การจัดการโดยการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลใกล้ชิด	4.15	0.62	มาก
รวม	3.78	0.37	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า การจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.78, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดการโดยการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลใกล้ชิดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X}$= 4.15, S.D. = 0.62) รองลงมาได้แก่ ด้านการจัดการกับเทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 3.76, S.D. = 0.56) ด้านการจัดการตนเองมาก ($\bar{X}$ = 3.62, S.D. = 0.45) และด้านการจัดการกับผู้กลั่นแกล้ง ($\bar{X}$= 3.57, S.D. = 0.55) ตามลำดับ

5. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง

(N = 360)

ตัวแปรอิสระ	b	S.E.	β	t	Sig.
ค่าคงที่	2.085	.272		7.654	.000**
1. ด้านเจตคติต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง (X_1)	.258	.066	.195	3.913	.001**
2. ด้านการรับรู้ความเสี่ยงที่ส่งผลต่อการถูกการกลั่นแกล้ง (X_2)	.174	.031	.282	5.649	.000**

R=0.136 , R^2 = 0.369 , F = 28.069 , Sig = 0.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง (Y) เท่ากับ 0.136 (R = 0.136) แสดงว่าปัจจัยทั้ง 2 ด้านร่วมกันอธิบายความสัมพันธ์ต่อการจัดการกับ

พฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง และสามารถอธิบายการจัดการกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างได้ร้อยละ 36.90 (R^2 = 0.369)

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการรับรู้ความเสี่ยงที่ส่งผลต่อการถูกกลั่นแกล้ง (X_2) และด้านเจตคติต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง (X_1) ตามลำดับ มีอิทธิพลต่อการจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สามารถสร้างสมการถดถอยได้ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$\hat{Y}$ = 2.085 + 0.031 (X2) + 0.066 (X1)

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

Z = 0.031 (X2) + 0.066 (X1)

6. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของกลุ่มสตัวอย่างโดยเรียงลำดับความถี่ 5 อันดับ ได้แก่ ควรมีหน่วยงานที่ดูแลเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์โดยเฉพาะ (ความถี่ = 220) ควรมีกฎหมายหรือแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อคุ้มครองผู้ที่ได้รับผลกระทบและบังคับใช้อย่างเข้มงวด (ความถี่ = 190) ควรสร้างจิตสำนึกที่ดีให้บุคคลในสังคมได้ตระหนักถึงผลกระทบของการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ (ความถี่ = 189) ควรฝึกการเรียนรู้และการรับมือจากการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ (ความถี่ = 182) ควรสร้างความตระหนักในการสื่อสารโดยคิดและพิจารณาก่อนโพสต์ข้อความ (ความถี่ = 178) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง เจตคติ การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงและการจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ คณะผู้วิจัยนำผลการศึกษามาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์เจตคติต่อการกลั่นแกล้งของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.03 S.D. = 0.28) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์เป็นเรื่องที่ไม่ดี ไม่ควรกระทำ เป็นเรื่องที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และเป็นเรื่องที่ส่งผลเสียต่อบุคคลอื่นในสังคมตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผลการสำรวจพบว่ากลุ่มตัวอย่างรู้จักการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ร้อยละ 98.60 และส่วนใหญ่ทราบถึงความหมายของการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์อยู่แล้วอีกทั้งในแบบสอบถามเพื่อการวิจัยได้อธิบายเพิ่มเติมให้กลุ่มตัวอย่างได้ศึกษาและทราบถึงความหมายและรูปแบบของการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ที่ถูกต้องชัดเจนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติที่ดีต่อการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธนัชพร สุทธิศันสนีย์และคณะ (2565: 59) ที่กล่าวว่าการมีเจตคติที่ดีต่อการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์นั้นช่วยให้ทราบว่าบุคคลนั้นมีความคิด ความเชื่อ และความรู้สึกว่าการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์เป็นสิ่งที่ไม่

ดี ไม่ควรกระทำอาจเพราะ.ในปัจจุบันมีการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์เป็นจำนวนมากจึงทำให้บุคคลมีการเรียนรู้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมดังกล่าวและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติและสอดคล้องกับแนวคิดของอนันต์ วิวัฒนเดชา (2560: 20) ที่กล่าว่า เจตคติมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ด้านความรู้ เป็นความชื่อถือของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อมีความรู้ว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี ก็จะมีเจตคติที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งนั้น องค์ประกอบที่สองคือด้านความรู้สึก เป็นปฏิกิริยาการตอบสนองทางด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ที่มีต่อวัตถุหรือบุคคลหรือสิ่งใดก็จะทำให้มีเจตคติที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งนั้น ๆ และองค์ประกอบที่สามคือด้านพฤติกรรมหรือการกระทำคือบุคคลจะประพฤติหรือปฏิบัติอย่างไรต่อกบุคคลหรือสิ่งใด องค์ประกอบแต่ละด้านมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังนั้นเมื่อกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ผ่านสื่อต่าง ๆ หรือได้พบเจอพฤติกรรมดังกล่าวบนโลกออนไลน์ด้วยตนเอง จึงทำให้มองว่าการกลั่นแกล้งบนโลกไลน์เป็นสิ่งที่ไม่สมควรกระทำ จากผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของชินดนัย ศิริสมฤทัย (2561: 47) ที่พบว่าทัศนคติเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.01, S.D. = 0.71) กล่าวคือพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์เป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ เป็นพฤติกรรมไม่ถูกต้องและเป็นภัยคุกคามทางสังคม และยังสอดคล้องกับศึกษาของอนุพงศ์ สุขเกษม (2563 : 306) ที่พบว่าเจตคติตอพฤติกรรมการระรานทางไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครในแต่ละประเด็นส่วนใหญ่เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.11, S.D. = 0.65) กล่าวคือเป็นพฤติกรรมไม่สมควรกระทำเป็นเรื่องที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและอาจก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่รุนแรง

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงที่มีผลต่อการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.30 , S.D. = 0.60) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก 5 อันดับแรก ได้แก่ การไม่ออกจากระบบเมื่อเลิกใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือโทรศัพท์มือถือของผู้อื่นหรือของสาธารณะ รองลงมาได้แก่การปล่อยให้ผู้อื่นรู้รหัสเข้าใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของตน การไม่ตั้งค่าความเป็นส่วนตัวในการใช้งานกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือโทรศัพท์มือถือ การให้ผู้อื่นใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือโทรศัพท์มือถือในขณะที่ยังเชื่อมต่อ (Log In) กับสื่อสังคมออนไลน์ การนัดพบกับบุคคลแปลกหน้าในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่รู้จักมาก่อนตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของจิราภา พึ่งบางกรวย (2563: 29) ที่พบว่าพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงในการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบก 3 อันดับแรกได้แก่ การมีเพื่อนที่ไม่รู้จักในสื่อสังคมออนไลน์ การแชทกับคนแปลกหน้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และการให้เพื่อนใช้โทรศัพท์มือถือในขณะที่ยังล็อกอินในสื่อสังคมออนไลน์อยู่ตามลำดับ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของวีรวิชญ์ เลิศรัตนธำรงกุล (2564: 283) ที่พบว่าพฤติกรรมความเสี่ยงที่ส่งผลต่อการกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์ของกลุ่มตัวอย่าง 3 อันดับแรก ได้แก่ การรับเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่รู้จักกันมาก่อน การไม่ตั้งค่าความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน และการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในขณะที่ยังเชื่อมต่อกับสื่อสังคมออนไลน์ ตามลำดับ จากผลการศึกษาครั้งนี้และงานวิจัยอื่น ๆ จะพบว่ามีพฤติกรรมเสี่ยงหลาย ๆ พฤติกรรมที่มีผลต่อการถูกกลั่นแกล้งซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอนันต์ วิวัฒนเดชา (2560: 163) ที่พบว่า พฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์มีผลต่อการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์โดยกลุ่มตัวอย่างที่มี

พฤติกรรมการคุยและนัดเจอคนแปลกหน้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์นั้นเป็นผู้เห็นทั้งผู้กระทำและถูกกระทำมากกว่าผู้ที่ไม่เคยคุยและนัดเจอหรือมีคนอื่นที่ไม่รู้จัก รวมถึงการอัดวิดีโอลงสื่อออนไลน์ การไม่ตั้งค่าความเป็นส่วนตัว มีคนอื่นที่รู้รหัสผ่านด้วยแล้วจะเห็นได้ชัดเจนว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมเหล่านี้จะมี พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์มากกว่ากลุ่มที่ไม่มีพฤติกรรมเหล่านี้ ซึ่งเป็นทั้งผู้กระทำและถูกกระทำ และยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 79.30 จะมีเพื่อนที่ไม่เคยรู้จักมาก่อนและมาเป็นเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์เคยเป็นผู้ถูกกลั่นแกล้งและเป็นผู้กลั่นแกล้งคนอื่นบนสื่ออนไลน์สูงถึงร้อยละ 56.20 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการมีเพื่อนเป็นจำนวนมากที่ไม่เคยรู้จักมาก่อนเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ในทุกรูปแบบ

3. ผลการวิเคราะห์การจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.78, S.D. = 0.37) โดยทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับได้แก่ การจัดการโดยการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลใกล้ชิด การจัดการกับเทคโนโลยี การจัดการตนเองและการจัดการกับผู้กลั่นแกล้งตามลำดับ จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าการจัดการโดยการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลใกล้ชิดนั้นกลุ่มตัวอย่างจะปรึกษากับบุคลลในครอบครัว เช่น พ่อแม่ พี่ น้อง ญาติ เป็นต้น และปรึกษากับเพื่อนหรือบุคคลที่ไว้วางใจ สำหรับการจัดการกับเทคโนโลยีนั้นกลุ่มตัวอย่างจะใช้วิธีการปกป้องรหัสผ่านและข้อมูลส่วนตัวเป็นดับแรกและใช้วิธีการปิดรับข้อความที่ไม่ได้รับอนุญาต สอดคล้องกับแนวคิดของนิรนาท แสนสา และชุติวัฒน์ สุวัตถิพงศ์ (2565: 11) ที่กล่าวว่า การจัดการเทคโนโลยีนั้นหากเป็นการกลั่นแกล้งในลักษณะที่ตัวเองสามารถจัดการได้ด้วยตนเอง บุคคลก็เลือกที่จะจัดการด้วยตนเอง เช่น หากถูกว่ากล่าวด้วยคำหยาบคายในเครือข่ายสังคมออนไลน์ก็ลบข้อความนั้นได้ แล้วบล็อกคนที่เขียนข้อความดังกล่าวหรือไม่ก็เลือกที่จะเอาตัวเองออกจากเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยการไม่เข้าเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์อีกหรือหยุดไปก่อนแล้วค่อยกลับมาเข้าใหม่ ในบางกรณีที่บุคคลพบเห็นแล้วรู้สึกว่าไม่ดีก็จะรายงานไปยังผู้ดูแลระบบเครือข่าย เพื่อให้ผู้ดูระบบจัดการให้ด้วยการบล็อกหรือลบบัญชีผู้ใช้ทันที จากผลการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการจัดการกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ในระดับมาก 2 อันดับแรกได้แก่ การการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลใกล้ชิดกับการจัดการกับเทคโนโลยีซึ่งการจัดการทั้ง 2 วิธีนี้เป็นไปตามแนวคิดของ ลาซารัส และโฟล์คแมน (Lazarus and Folkman, 1984)ที่ได้กล่าวว่าการจัดการปัญหาทั้ง 2 วิธี เป็นการเลือกใช้วิธีการเผชิญปัญหาโดยการแก้ปัญหา (Problem-focused Coping) ซึ่งเป็นการมุ่งแก้ไขปัญหาที่เป็นสาเหตุ เลือกวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมหลาย ๆ วิธีค้นหาแหล่งสนับสนุนทางสังคมจากผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของรัตติกร เมืองนางและคณะ (2565: 205) ที่พบว่าการจัดการต่อการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.83, S.D. = 0.70) ได้แก่ ด้านการจัดการกันตนเอง การจัดการกับเทคโนโลยี การจัดการกับ ผู้กลั่นแกล้งและการจัดการโดยการปรึกษาขอความช่วยเหลือ และสอดคล้องกับการศึกษาของ จิราภา พึ่งบางกรวย (2563: 28) ที่พบว่าวิธีการแก้ปัญหาเมื่อถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์หรือโลกออนไลน์ของกำลังพลในกองทัพบก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยรียงสำดับได้แก่การจัดการกับเทคโนโลยี การจัดการกับตนเองและการจัดการกับคนกลั่นแกล้งทั้งนี้วิธีการจัดการกับเทคโนโลยีจำทำหลายอย่าง เช่น ทำการเปลี่ยนรหัสผ่านบ่อยขึ้น/จะใช้งานสื่อสังคม

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างพบว่าการรับรู้ความเสี่ยงที่ส่งผลต่อการถูกกลั่นแกล้งและเจตคติต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งมีอิทธิพลต่อการจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิภารัตน์ ทรัพย์สมบูรณ์ (2560: 52) ที่กล่าวว่าเจตคติเป็นความสัมพันธ์ที่คาบเกี่ยวกันระหว่างความรู้สึกและความเชื่อหรือการรับรู้ของบุคคลซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมโต้ตอบในทางใดทางหนึ่งต่อเป้าหมายของเจตคตินั้น เจตคติในที่นี้เป็นเรื่องของจิตใจ ท่าที ความรู้สึกนึกคิดและความโน้มเอียงของบุคคลที่มีต่อข้อมูลข่าวสารและการเปิดรับข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นไปได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ เจตคติคติมีผลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา เมื่อบุคคลมีความรู้ การรับรู้และเจตคติอย่างไรจะแสดงพฤติกรรมไปตามความรู้ การรับรู้และเจตคติที่มีอยู่นั้นและสอดคล้องกับแนวคิดของ ครอสส์ และฟัสเซล (Krauss & Fussell.1996) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้ของบุคคลโดยกระบวนการทำงานของสมองด้วยการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารจากสิ่งแวดล้อมภายนอกผ่านการรับรู้เข้าสู่สมอง จากนั้นมีการเข้ารหัส จัดเก็บข้อมูลเป็นหมวดหมู่และบันทึกไว้ในสมอง รูปแบบการจดจำนี้ช่วยให้บุคคลสามารถเรียกข้อมูลกลับมาใช้เมื่อต้องการและสามารถเชื่อมโยงในสิ่งที่สัมพันธ์ต่อกัน รวมถึงการทำให้ข้อมูลมีความหมายกับตัวเอง สิ่งนี้เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความคิดความรู้สึกและการแสดงพฤติกรรม การพัฒนาเจตคติให้บุคคลอาจเริ่มจากการกระตุ้นทักษะในการรับรู้ปัญหา มีความรู้สึกร่วมและเข้าใจสาเหตุซึ่งนำไปสู่กระบวนการสร้างความคิดรวบยอดที่ส่งผลให้เกิดความตระหนักรู้ จนเกิดเป็นรูปแบบของการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นการที่กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติและการรับรู้ถึงพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ในระดับมากย่อมส่งผลให้มีการคิดวิเคราะห์หาแนวทางในการจัดการพฤติกรรมกลั่นแกล้งด้วยวิธีการต่าง ๆ ในระดับมากด้วย เช่น การจัดการโดยการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลใกล้ชิด การจัดการกับเทคโนโลยี การจัดการตนเอง และการจัดการกับผู้กลั่นแกล้ง

สรุป

การวิจัยเรื่องเจตคติ การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงและการจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ผลการศึกษาพบว่าในรอบ 6 เดือนที่ผ่านกลุ่มตัวอย่างทุกคนมีพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ ระยะเวลาในการใช้สื่อออนไลน์มากกว่า 4 ชั่วโมงต่อวัน สื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้มากที่สุดคือเฟซบุ๊ค ส่วนใหญ่รู้จักการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์และเคยถูกกลั่นแกล้งผ่านสื่อ เฟซบุ๊ค รูปแบบที่เคยถูกกลั่นแกล้งมากที่สุดคือการแกล้งแหย่หรือการล้อเลียน สำหรับเจตคติต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง การรับรู้พฤติกรรมความเสี่ยงและการจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและปัจจัยด้านการรับรู้พฤติกรรมความเสี่ยงและเจตคติต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งมีอิทธิพลต่อการจัดการพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณการทำนายเท่ากับได้ร้อยละ 36.90 สำหรับแนวทางในการป้องกันและแก้ไขการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ได้แก่ ได้แก่ ควรมีหน่วยงานที่ดูแลอโดยเฉพาะ ควรมีกฎหมายหรือแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อ

คุ้มครองผู้ที่ได้รับผลกระทบและบังคับใช้อย่างเข้มงวดและ ควรสร้างจิตสำนึกที่ดีให้บุคคลในสังคมได้ตระหนักถึงผลกระทบของการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) การวิจัยครั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีเจตคติและการรับรู้ต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะช่วยลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ได้ในระดับหนึ่ง ดังนั้น คณาจารย์ บุคลากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัยควนนำผลการวิจัยไปปรับใช้โดยการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ มีการพัฒนาโปรแกรมที่ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ตระหนักถึงปัญหา และฝึกปฏิบัติการรับมือการถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์

2) การวิจัยครั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้มีวิธีการจัดการกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในระดับมากและได้เสนอแนวทางการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมการกลั่นแกล้วบนโลกออนไลน์ไว้หลายแนวทาง ดังนั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรนำมาใช้ในป้องกันและการแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรมโดยจัดระบบการให้การปรึกษาและช่วยเหลือนักศึกษาที่ตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษาในด้านการเป็นถูกกลั่นแกล้ง ดังนั้นควรศึกษาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งอีก 2 ลักษณะคือการเป็นผู้กลั่นแกล้งผู้อื่น การเป็นทั้งผู้ถูกกลั่นแกล้งและเป็นผู้กลั่นแกล้งผู้อื่นในเวลาเดียวกัน และศึกษาถึงผลกระทบที่แต่ละฝ่ายได้รับเมื่อมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ ซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบโลกออนไลน์ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2) ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมและนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบและสรุปผลเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้กำหนดแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์

เอกสารอ้างอิง

จิราภา พึ่งบางกรวย. (2563). การรับรู้ความเสี่ยงและการแก้ปัญหาการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบก. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. 7*(1). 21-36.

ชินดนัย ศิริสมฤทัย. (2561). *การรับรู้ ทัศนคติ และความตั้งใจในการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์.* การค้นคว้าอิสระปริญญานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

นลินรัตน์ อ่ำช้าง. (2564). *การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์กับภาพลักษณ์ มหาวิทยาลัยบูรพาในมุมมองของนิสิต วิทยานิพนธ์ปริญญานิเทศศาสตร.* มหาบัณฑิต. สาขาวิชานวัตกรรมการสื่อสารทางการเมืองและสังคม. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.

นิรนาท แสนสา และชุติวัฒน์ สุวัตถิพงศ์. (2565). *การพัฒนาชุดฝึกอบรมที่มีการปฏิสัมพันธ์ผ่านแชตบอต เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.* สำนักบรรณสารสนเทศ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น.* พิมพ์ครั้งที่ 10 กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุษราคัม ชัชวาลชาญชนกิจ และคณะ. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์: กรณีศึกษานิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง. 12* (2). 42-56.

ปองกมล สุรัตน์และคณะ. (2561). กระบวนการรังแกผ่านโลกไซเบอร์ในเยาวชนไทย: การศึกษาแบบพหุกรณี. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 4*(2), 61-79

ปริญดา จีระสมบัติ. (2562). *การเปิดรับรูปแบบการกลั่นแกล้งบนโซเชียลมีเดีย (Cyberbullying) และความคิดเห็นต่อการรับมือของเจเนอเรชั่นวาย (Generation Y).* การค้นคว้าอิสระปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารสื่อสาลมวลชน. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธนัชพร สุทธิศันสนีย์ และคณะ. (2565). การศึกษาความรู้ต่อการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ การเห็นคุณค่าในตนเองและทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษา. *วารสารการวัดผลการศึกษา. 39* (106). 50-62.

รัตติกร เมืองนาง และคณะ. (2565). การรับรู้ การป้องกัน และการจัดการต่อการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์. *วารสารวิจัยสุขภาพและการพยาบาล. 38* (2). 198-209.

วิภารัตน์ ทรัพย์สมบูรณ์. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการใช้บริการที่มีต่อโรงพยาบาลสถาบันโรคไตภูมิราชนครินทร.* วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการการสื่อสารองค์กร. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วีรวิชญ์ เลิศรัตน์ธำรงกุล. (2564). การกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น: ความชุก. วิธีการจัดการปัญหาและพฤติกรรมเสี่ยง. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 11*(1), 275-289.

สรานนท์ อินทนนท์. (2563). *การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์.* พิมพ์ครั้งที่ 3. ปทุมธานี : วอล์คออนคลาวด์.

สุวิพร ไฉไลสถาพร และคณะ. (2560). ประสบการณและแนวทางการเผชิญปญหาของเด็ก และเยาวชนไทยที่ตกเปนเหยื่อการกลั่นแกลงทางไซเบอร. *วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, 7* (2), 215 – 234.

อนันต์ วิวัฒนเดชา. (2560). ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสื่อสังคมออนไลน์ต่อความรุนแรงของกากลั่นแกล้งทางไซเบอร์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. วิทยาลัยนวัตกรรม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อนุพงศ์ สุขเกษม. (2563). พฤติกรรมและเจตคติตอการระรานทางไซเบอรของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. *วารสารจันทรเกษมสาร, 26* (2), 297- 313.

อมรทิพย์ อมราภิบาล. (2559). เหยื่อการรังแกผ่านโลกไซเบอร์ในกลุ่มเยาวชน : ปัจจัยเสี่ยงผลกระทบต่อสุขภาพจิตและการปรึกษาบุคคลที่สาม. *วารสารวิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา, 14*(1), 59-73.

อสงไขย ทยานศิลป์. (2560). *ทัศนคติ การรับรู้ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในโครงการความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของกลุ่มบริษัท สยามพิวรรธน์ จำกัด.* การค้นคว้าอิสระปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการสื่อสารองค์กร. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Assael, H. (1998). *Consumer behavior and marketing action.* Ohio: South Western.

Cronbach, L. J., (1990*). Essentials of Psychological Testing.* 5th ed. New York: Harper & Collins Publishers.

Krauss, R. M., & Fussell, S. R. (1996). *Social Psychological Models of Interpersonal Communication.* In E. T. Higgins & A. W.

Lazarus RS, Folkman S. (1984). *Stress: Appraisal and Coping.* New York: Springer Publishing;

Shinal, J. (2017). *Online Threats Lead to Real-World Harm, Say Security Experts.* Retrieved Novermber 20, 2024, from https://www.cnbc.com/2017/08/29/ online-threats-real-world-harm.html.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Statistics,* (3 rd Edition). New York: Harper & Row.